

תפיסות תלמידים את השפעת השימוש בטכנולוגיית התקשורת והמידע שלא לצרכים בית-ספריים על הישגיהם הלימודיים (פוסטר)

משה טטר
בית הספר לחינוך,
האוניברסיטה העברית בירושלים
mstatar@mscc.huji.ac.il

יפעת בן-דוד קוליקנט
בית הספר לחינוך,
האוניברסיטה העברית בירושלים
yifat.kolikant@mail.huji.ac.il

עדי סלומון
בית הספר לחינוך,
האוניברסיטה העברית בירושלים
didimac@gmail.com

Perceived Academic Effects of Non Academic ICT Usage among Adolescent Students (Poster)

Adi Salomon
The School of Education,
The Hebrew University of
Jerusalem

Yifat Ben-David Kolikant
The School of Education,
The Hebrew University of
Jerusalem

Moshe Tatar
The School of Education,
The Hebrew University of
Jerusalem

Abstract

High-school students use information and communication technologies (ICT) at high levels. Many studies have demonstrated the negative effect of non-academic usage of ICT (NA-ICT) on educational outcomes among students. This study asks, for the first time, how the relationship between NA-ICT and academic achievements is subjectively perceived by the students. For the purposes of this study, A questionnaire was administered to 533 9-10th grade pupils where they reported their ICT usage frequency and length as well as their grade point average (GPA). The students were also asked to relate about the outcome of adding to or reducing the NA-ICT sessions on their GPA. The results show that long NA-ICT periods are associated with lower GPA, as shown by an ordinal logistic regression analysis. 76% of the students agreed that NA-ICT usage has a negative effect on GPA. The reduction in NA-ICT activities was perceived as beneficial to GPA mainly by average academically achieving pupils group as compared to the good or poor ones. Increment NA-ICT was perceived as having a negative GPA effect by all students except by the poor academically achieving group. Our finding that students perceive NA-ICT as a negative factor should alert the system and highlights the need for developing intervention programs for pupils concerning ICT usage and time management.

Keywords: ICT, Adolescents, Academic effects, Perceptions.

תקציר

דור תלמידי התיכון של ימינו הינו דור אשר נולד אל תוך סביבה טכנולוגית ממוחשבת ומרושתת. הקשר שבין שימוש בטכנולוגיית המידע והתקשורת (להלן ICT) לצורכי פנאי ושימושים חברתיים לבין מידת השפעתו על הישגים לימודיים נחקר רבות. מחקרים הציגו קשרים מתאמיים שליליים מובהקים בין הישגים לימודיים נמוכים ובין שימושי פנאי ב-ICT (Bowman, Levine, Waite, & Gendron, 2010; Fox, Rosen, & Crawford, 2009; Golub & Miloloza, 2011; Junco & Cotten, 2011; Kirschner & Karpinski, 2010; Maass, Klopfer,

(Michel, & Lohaus, 2011). במחקר זה נבדק לראשונה הקשר שבין שימושי פנאי לבין הישגים לימודיים של תלמידים מנקודת מבטו הסובייקטיבית של התלמיד. מחקר זה בדק האם נמצא קשר שלילי בין הישגים לימודיים וזמן שימוש למטרות לא לימודיות בקרב מתבגרים ישראלים, על בסיס דיווח שעות שימוש וציונים. כמו כן נבחן כיצד תופסים תלמידים את כיוון הקשר שבין שימוש לא לימודי בטמ"ת והישגים לימודיים. לצורך המחקר נתבקשו 533 תלמידי כיתות ט'-י' לענות על שאלון בו הם דיווחו על היקף השימוש הלא לימודי שנעשה על ידם וכן על נתוני רקע שונים כגון מגדר, גיל, ציונים ועוד. בנוסף התלמידים נדרשו לשער באיזה אופן תשפיע הוספת או הפחתת זמן שימוש ב-ICT על הישגיהם הלימודיים. מודל רגרסיה לוגיסטית אורדינאלית המנבא את ציוני התלמידים מתוך סך שעות השימוש ב-ICT הראה כי ככל שעולה כמות שעות השימוש הלא לימודי, כך גדלה ההסתברות להשתייך לקבוצות בעלות הציונים הנמוכים, למעשה נמצא קשר שלילי מובהק בין כמות שעות השימוש המדווחות עצמית ובין הערך המנובא של הציונים. ניתוח עמדות התלמידים כפי שדווחו על ידם הראה כי 76% מהתלמידים תופסים את זמן השימוש ב-ICT כמשפיע לרעה על הישגים לימודיים, ותפיסה זו הינה גבוהה מאוד ורווחת בקרב מרביתם באופן כללי. נמצא כי יש הבדל בתפיסות התלמידים את השפעת הפחתת זמן שימוש או הוספה שלו על רמת ההישגים הלימודיים בקרב תלמידים בעלי ציונים שונים, כך שתלמידים בינוניים תופסים את הפחתת זמן השימוש ב-ICT כתורמת בצורה הרבה ביותר לשיפור הישגיהם הלימודיים בהשוואה לתלמידים מצטיינים, טובים וחלשים. לעומת זאת הוספת זמן שימוש ב-ICT נתפסת כגורעת מהישגיהם הלימודיים של תלמידים מכל מדרגי הציונים זולת התלמידים החלשים אשר תופסים אותה כלא משפיעה על ציוניהם.

ממחקר זה עולה כי שעות שימוש לא לימודי ב-ICT נמצאות בקשר שלילי עם הישגים לימודיים נמוכים, וכי המודעות לקשר שלילי זה רווחת בקרב התלמידים. עם זאת קיימים הבדלים באופן שבו תלמידים בעלי הישגים שונים תופסים את השלכות השימוש ב-ICT על הישגיהם הלימודיים.

תפיסת התלמידים את הקשר השלילי הקיים בין שימוש לא לימודי ב-ICT והישגים מעוררת דאגה רבה, שכן היא ממחישה כי מתבגרים מודעים להשפעתו המזיקה של זמן עודף המוקדש לשימושי פנאי בטכנולוגיה. על אף שמודעות הכרחית לשם התמודדות עם בעיה, הרי שהיא איננה מספיקה הואיל ולא נצפה כי תלמידים להם מודעות רבה יותר- הישגים טובים יותר. עובדה זו מעלה את הצורך החינוכי החשוב בבנייתן של תוכניות התערבות בית ספריות הנוגעות לניהול זמן מושכל יותר בשימוש בטכנולוגיה והתמודדות עם אתגרי הדור.

מילות מפתח: מתבגרים, הישגים לימודיים, ICT, תפיסות.

מקורות

- Bowman, L. L., Levine, L. E., Waite, B. M., & Gendron, M. (2010). Can students really multitask? An experimental study of instant messaging while reading. *Computers & Education*, 54(4), 927-931.
- Fox, A. B., Rosen, J., & Crawford, M. (2009). Distractions, Distractions: Does Instant Messaging Affect College Students' Performance on a Concurrent Reading Comprehension Task? *Cyberpsychology & Behavior*, 12(1), 51-53.
- Golub, T. L., & Milolozza, M. (2011). *Facebook, academic performance, multitasking and self-esteem*. University of Zagreb, Croatia, Zagreb.
- Junco, R., & Cotten, S. R. (2011). Perceived academic effects of instant messaging use. *Computers & Education*, 56(2), 370-378.
- Kirschner, P. A., & Karpinski, A. C. (2010). Facebook (R) and academic performance. *Computers in Human Behavior*, 26(6), 1237-1245.
- Maass, A., Klopper, K. M., Michel, F., & Lohaus, A. (2011). Does media use have a short-term impact on cognitive performance? *Journal of Media Psychology*, 23(2), 65-76.